

Lynne Neagle AC
Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

26 Gorffennaf 2017

Consortia Addysg Rhanbarthol

Annwyl Lynne

Cynhaliodd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ymchwiliad byr i ganfyddiadau memorandwm yr Archwilydd Cyffredinol ar [Sicrhau gwelliannau yn y cymorth i ysgolion trwy gonsortia addysg rhanbarthol – adolygiad o'r cynnydd](#), a gyhoeddwyd ar 3 Tachwedd 2016. Cymerodd y Pwyllgor dystiolaeth gan y pedwar consortiwm rhanbarthol, Estyn a Llywodraeth Cymru.

Roedd y gwaith hwn yn rhannol i lywio ymateb y Pwyllgor i Bapur Gwyn Llywodraeth Cymru, sef 'Diwygio llywodraeth leol: Cadernid ac adnewyddiad'. Rwyf wedi atodi dyfyniad o'r ymateb hwnnw sy'n crynhoi barn y Pwyllgor ar y consortia fel model ar gyfer rhanbartholi.

Yn ogystal â hyn roedd y Pwyllgor yn awyddus i edrych ar y materion a godwyd yn adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol a'r materion ehangach sy'n codi o adroddiadau arolygu Estyn.

Cododd y Pwyllgor nifer o faterion gyda'r Dirprwy Ysgrifennydd Parhaol dros Addysg a Gwasanaethau Cyhoeddus yn codi o'r sesiwn dystiolaeth, y gall eich Pwyllgor fod am eu codi fel rhan o unrhyw waith a wneir ar y Consortia Rhanbarthol.

Rôl y Consortia yn yr Academi Arweinyddiaeth

Roedd gan y Pwyllgor ddiddordeb arbennig yn rôl arfaethedig y consortia o fewn yr academi arweinyddiaeth. Mewn ymateb i'n llythyr, dywedodd y Dirprwy Ysgrifennydd Parhaol wrth y Pwyllgor ei bod yn rhy gynnar yn y gwaith o gwmpasu'r Academi i ddisgrifio'r rôl y gall y Consortia ei chwarae o fewn y sefydliad yn y dyfodol yn llawn. Credwn ei bod yn bwysig bod y Consortia naill ai'n cael eu cynnwys o fewn yr academi hon, gydag achrediad priodol neu bod model mewnol cyfwerth yn cael ei ddatblygu i sicrhau bod gan y Consortia y dyfnder angenrheidiol mewn arweinyddiaeth i fod yn llwyddiant.

Ymgynghorwyr Heriau

Mynegodd y Pwyllgor bryderon ynghylch y ffaith bod carfan gyfyngedig o ymgynghorwyr heriau cymwys a phrofiadol o fewn y consortia, ac mae'n pryderu am allu'r Consortia i ddarparu ar lefel strategol. Dywedodd y Dirprwy Ysgrifennydd Parhaol yn ei ymateb i'r Pwyllgor y bydd cynnydd ar y cyd y consortia tuag at sicrhau ansawdd a nifer yr ymgynghorwyr heriau yn parhau i fod yn ffocws yr adolygiad gan Lywodraeth Cymru, drwy gyflwyno eu cynlluniau busnes ac yn ystod cyfarfodydd Herio ac Adolygu. Credwn y gallai hyn warantu gwaith craffu pellach gan ei fod yn hanfodol y gall y consortia gyflawni ar lefel strategol.

Canlyniadau consortia

Canfu'r Pwyllgor ei bod yn anodd priodoli canlyniadau i'r Consortia, a oedd yn ei gwneud yn anodd darlunio eu rôl a'u llwyddiannau. Awgrymodd y Dirprwy Ysgrifennydd Parhaol fod angen amser i ymdrechion y consortia gryfhau'r gwerthusiad o'u heffaith. Mae'n bwysig gallu gwerthuso'r canlyniadau i sicrhau eu bod yn darparu ac i allu nodi canlyniadau'r consortia yn hawdd er mwyn gwneud eu rôl, eu diben a'u gwerth i'r proffesiwn addysgu a'r cyhoedd yn glir.

Rwyf wedi atodi'r ohebiaeth berthnasol rhwng y Pwyllgor a'r Dirprwy Ysgrifennydd Parhaol i'r llythyr hwn. Rwy'n gobeithio bod hyn yn ddefnyddiol i'ch pwyllgor, a byddai gennyf ddiddordeb mewn cael y wybodaeth ddiweddaraf am unrhyw waith a wneir gan eich pwyllgor yn y maes hwn.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink that reads "Nick Ramsay". The signature is written in a cursive style with a long, sweeping underline.

Nick Ramsay AC
Cadeirydd

Consortia Addysg Rhanbarthol – model ar gyfer rhanbartholi

1. Yn dilyn cyhoeddi memorandwm yr Archwilydd Cyffredinol a oedd yn rhoi'r diweddaraf am hynt y gwaith mewn ymateb i'r argymhellion yn ei adroddiad ym mis Mehefin 2015 ['Sicrhau gwelliannau yn y cymorth i ysgolion trwy gonsortia addysg rhanbarthol'](#), cytunodd y Pwyllgor i edrych ar y materion yn codi o hyn, ac ystyried a oedd unrhyw wersi i'w dysgu ynghylch rhanbartholi.
2. Cymerodd y Pwyllgor dystiolaeth gan y pedwar consortiwm ac Estyn yn ei gyfarfod ar 27 Mawrth. Yn ogystal â hyn, gwnaethom gynnal arolwg gyda gweithwyr addysgu proffesiynol a chawsom ohebiaeth ysgrifenedig gan NASUWT Cymru. Mae gan y Pwyllgor nifer o sylwadau yn deillio o'r sesiynau hyn yr ydym yn credu y dylai'r Ysgrifennydd Cabinet eu hystyried wrth gynllunio ar gyfer rhanbartholi.

Mandad clir

3. Roedd y Pwyllgor yn pryderu y bu diffyg eglurder o'r cychwyn ynghylch rôl y consortia. Er ein bod yn cydnabod y bu cynnydd da o ran datblygu rôl y consortia ers y memorandwm diwethaf gan yr Archwilydd Cyffredinol, rydym yn pryderu ynghylch y dystiolaeth a roddwyd bod y cyfeiriad cenedlaethol ar gyfer y consortia wedi bod yn aneglur o'r cychwyn.
4. Roedd pob un o'r tystion yn dweud mai un o'r gwersi allweddol i'w dysgu oedd bod angen mwy o amser ar y cychwyn i amlinellu nodau a chyfeiriad i'r cyrff rhanbarthol sy'n cael eu sefydlu, gan ei bod wedi cymryd cryn dipyn o amser i fynd i'r afael â hyn a'i fod wedi effeithio ar y gallu i gyflawni.
5. Wrth drafod yr hyn yr oedd yn meddwl y gellid fod wedi'i wneud yn wahanol, dywedodd Hannah Woodhouse, Rheolwr Gyfarwyddwr Gwasanaeth Addysg ar y Cyd Consortiwm Canolbarth y De, wrthym:

“... getting the national model really clear at the beginning, before September 2012, in terms of responsibilities, budget, governance, success measures, capacity expectations.”¹

6. Cytunodd Simon Brown, cyfarwyddwr strategol Estyn, fod y model cenedlaethol wedi bod o gymorth o ran gwella, a hefyd:

¹ Cofnod y Trafodion, 27 Mawrth 2017, Paragraff 115

“... one of the issues with the national model when it first emerged in 2012 was it was a model that was developing quite quickly and some of that clarity wasn't there in the original model”²

7. Mae'r Pwyllgor yn cytuno bod angen gosod cyfeiriad cenedlaethol clir, ond mae'n credu y dylai'r system fod yn hyblyg, yn hytrach na bod yn rhy ragnodol, o ran sut i gyflwyno'r darlun cenedlaethol. Mae gan bob rhanbarth heriau gwahanol i fynd i'r afael â nhw, e.e. natur wledig, darpariaeth cyfrwng Cymraeg a bod gweithio rhanbarthol yn llwyddiant, ond rydym yn credu bod hyblygrwydd o dan strategaeth genedlaethol yn hanfodol.
8. Roedd y Pwyllgor yn pryderu bod ymdeimlad o gystadleuaeth rhwng y cyrff yn ystod y cyfnod cychwynnol o sefydlu'r consortia. Er ein bod yn croesawu'r ffaith eu bod bellach yn gweithio gyda'i gilydd gydag ymdeimlad o gydweithredu, rydym yn parhau i bryderu am sut y mae'r consortia yn gweithio gyda'i gilydd ac yn rhannu gwybodaeth. Er enghraifft, roedd yn ymddangos mai prin oedd y wybodaeth ar draws consortia am y prosiectau ymchwil sy'n digwydd ym mhob consortiwm.
9. Wrth symud ymlaen i ranbartholi gwasanaethau eraill, rydym yn credu y dylid dysgu'r wers o brofiadau'r consortia ac y dylai Llywodraeth Cymru bennu canllawiau a fframweithiau clir i'r rheini sy'n gyfrifol am ddarparu'n rhanbarthol i weithio tuag atynt o'r cychwyn.

Yr ôl troed rhanbarthol

10. Trafododd y Pwyllgor gyda'r tystion y risgiau a'r manteision o newid yr ôl troed rhanbarthol ar gyfer y consortia yn sgil unrhyw newidiadau i'r strwythurau rhanbarthol yng Nghymru yn y dyfodol.
11. Dywedodd y tystion fod nifer o risgiau o newid y strwythurau presennol, oherwydd y gallai hyn erydu cynnydd cadarnhaol y consortia at welliannau addysgol. Ar ben hynny, roedd pryderon y gellir gwneud newidiadau i strwythur y consortia addysgol rhanbarthol i fynd i'r afael â rhai o broblemau'r strwythur llywodraeth leol, oherwydd y dylai'r ffocws ar gyfer unrhyw newidiadau i'r consortia fod yn seiliedig ar welliant addysgol.
12. Cawsom dystiolaeth ynghylch pryderon sylweddol am y nifer o arweinwyr ysgolion da a'r risg posibl o drosiant staff yn sgil amgylchedd ansicr, a allai achosi ansefydlogrwydd. Mae'r Pwyllgor yn credu ei bod yn bwysig gosod llwybr clir ar gyfer y strwythur rhanbarthol dros y tymor canolig i'r tymor hir i roi'r sicrwydd sydd ei angen ar bobl.

² Cofnod y Trafodion, 27 Mawrth 2017, Paragraff 361

13. Roedd peth cytundeb ymhlith y tystion fod budd amlwg i unrhyw fodel rhanbarthol fod yn cydffinio â gwasanaethau presennol yn y dyfodol. Ni chafodd y Pwyllgor unrhyw dystiolaeth glir ynghylch a fyddai'n well i ddilyn strwythur y byrddau iechyd lleol neu'r rhanbarthau datblygu economaidd. Fodd bynnag, awgrymodd Estyn fod rhywfaint o fudd i ddefnyddio'r ffiniau economaidd, oherwydd:

“...if you think of pre-16 education going through into post-16, and an alignment, so that you’ve got schools and post-16 providers mapping the skillset in a region to the economic skills of a particular region, using labour market information ultimately, the economic footprint on an economic model tends to make sense, because you’re then developing learners who’ve got the necessary skills for the economic market within their region, assuming there’s not a lot of cross-Wales movement of labour at the moment.”³

14. O ystyried bod y consortia wedi'u sefydlu a'i bod yn ymddangos i fod yn gwella ac yn aeddfedu, rydym yn credu bod gwerth mewn cynnal y strwythur hwn (gan gydnabod y gallai fod rhai addasiadau bach).

Llywodraethu ac atebolrwydd mewn strwythur rhanbarthol

15. Cododd y Pwyllgor nifer o bryderon ynghylch y berthynas rhwng awdurdodau addysg lleol a consortia addysg rhanbarthol, ac a oes digon o eglurder rhwng eu rolau i ganiatáu digon o atebolrwydd i'r etholwyr.
16. Mae arweinyddiaeth yn allweddol er mwyn i weithio rhanbarthol fod yn llwyddiant. Mae'n hanfodol bod aelodau etholedig yn ymwneud â'r broses a'u bod yn deall eu rôl yn y broses graffu.
17. Roedd ymatebion y tystion yn nodi bod hwn yn fater byw sy'n cael ei ystyried a'i ddatblygu o hyd. Fel Pwyllgor, byddem yn annog bod y trefniadau llywodraethu yn cael eu hystyried yn drylwyr i sicrhau bod y cyfrifoldebau'n glir a bod modd i'r etholwyr barhau i weld yn amlwg pa gynrychiolwyr lleol sy'n gyfrifol.
18. Nid yw Estyn wedi rhoi unrhyw farn arolygu ar effaith y consortia, ac yn ystod y sesiwn dystiolaeth amlinellodd nifer o anawsterau wrth wahanu cyflawniadau ysgolion unigol ac effaith y consortia. Dywedodd na fyddai'n ceisio gwneud hynny yn y dyfodol agos.
19. Rydym yn credu bod angen ystyried sut i farnu llwyddiant/effaith gweithio rhanbarthol lle mae hyn yn parhau i orwedd ochr yn ochr â chyfrifoldebau

³ Cofnod y Trafodion, 27 Mawrth 2017, Paragraff 273

lleol. Yn achos addysg, mae ysgolion unigol yn cael dylanwad sylweddol ac yn gyfrifol am benderfyniadau yn y pen draw, sy'n ei gwneud yn gymhleth ar y gorau i weld beth yw effaith y consortia rhanbarthol.

20. Hefyd, roedd yr arolwg a gynhaliwyd gan y Pwyllgor yn dangos bod llawer yn y proffesiwn addysgu heb fawr o wybodaeth/dealltwriaeth o'r hyn y mae'r consortia yn ei wneud. Gan gydnabod y ddadl a gyflwynwyd gan ein tystion mai gwella ysgolion a chanlyniadau cadarnhaol yw'r hyn sy'n bwysig, rydym yn credu, er mwyn i weithio rhanbarthol fod yn llwyddiant, bod angen cydnabod ei fod yn cael effaith gadarnhaol.

Owen Evans,
Dirprwy Ysgrifennydd Parhaol, Addysg a
Gwasanaethau Cyhoeddus
Llywodraeth Cymru
Parc Cathays
Caerdydd, CF10 3NQ

22 Mai 2017

Consortia Addysg Rhanbarthol

Annwyl Owen,

Diolch am ddod i gyfarfod y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar 15 Mai 2017. Roedd y sesiwn yn ddiddorol ac yn ddefnyddiol i'r Pwyllgor. Yn ogystal â'r pwyntiau gweithredu y mae'r Clercod wedi cysylltu â'ch swyddfa yn eu cylch, roedd gan y Pwyllgor nifer o sylwadau/cwestiynau ar ôl y cyfarfod ynghylch safbwynt Llywodraeth Cymru ar gonsortia addysg rhanbarthol (y Consortia):

- Mae'r Pwyllgor yn croesawu cyhoeddiad yr Ysgrifennydd Cabinet ar 16 Mai ynghylch sefydlu Academi Arweinyddiaeth Addysgol Genedlaethol. Byddem yn croesawu esboniad pellach o rôl y Consortia fel rhan o'r academi, yn benodol a fydd yn cynnwys cynghorwyr o'r Consortia ac achrediad ar gyfer cynghorwyr y Consortia. Os na chaiff y Consortia eu cynnwys yn y fath fodd, a oes model mewnol o fewn y Consortia?
- Mae'r Pwyllgor yn pryderu bod nifer gyfyngedig o gynghorwyr her cymwys a phrofiadol yn y Consortia. O ystyried yr her hon, byddem yn croesawu eich barn ar allu'r Consortia i ddarparu ar lefel strategol a beth y gellir ei wneud i wella nifer y cynghorwyr her o safon.
- O ystyried y dystiolaeth a glywodd y Pwyllgor ei bod yn anodd priodoli canlyniadau i'r Consortia, a bod diffyg eglurder ynghylch eu rôl - a oes gan

y Consortia ryngwyneb cyhoeddus cyffredin, gyda set ddata clir a chyfredol, sy'n hygyrch i'r cyhoedd ledled Cymru, ac os nad oes, pam lai?

- Disgwylir i waith Her Ysgolion Cymru ddod i ben ar ddiwedd blwyddyn academiaidd 2016/17 ac mae'r Pwyllgor wedi gofyn am ddata sy'n dangos canran y gwelliant yn y pynciau TGAU allweddol yn dilyn rhaglen Her Ysgolion Cymru. Byddem hefyd yn hoffi rhagor o wybodaeth am y gwelliant cymharol ym mherfformiad yr ysgolion sy'n rhan o Her Ysgolion Cymru o gymharu â'r rhai nad ydynt yn rhan o Her Ysgolion Cymru, o ran canlyniadau TGAU.

Byddwn yn ddiolchgar pe gallech ymateb i'r cwestiynau hyn erbyn 19 Mehefin 2017.

Yn gywir,

Nick Ramsay AC
Cadeirydd

Owen Evans

Dirprwy Ysgrifennydd Parhaol / Deputy Permanent Secretary

Y Grŵp Addysg a Gwasanaethau Cyhoeddus
Education and Public Services Group

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Nick Ramsay AM
Cadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

15 Mehefin 2017

Annwyl Nick

Yn dilyn fy ymddangosiad gerbron y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus ar 15 Mai ac mewn ymateb i'ch llythyr dyddiedig 22 Mai gweler yn atodedig wybodaeth gan y consortia addysg rhanbarthol sy'n dangos i ba raddau y gwneir gwaith rhwng ysgolion ar draws y rhanbarthau. Mae pob rhanbarth wedi darparu trosolwg lefel uchel o'u gwaith rhwng ysgolion ac rwy'n atodi'r rhain yn (Dogfen 1).

Cytunais hefyd i rannu gyda chi'r gwelliant canrannol yn y prif bynciau TGAU ar gyfer ysgolion Her Ysgolion Cymru o gymharu ag ysgolion nad ydynt yn rhan o Her Ysgolion Cymru. Rwyf wedi atodi'r rhain yn (Dogfen 2).

Gofynnodd y Pwyllgor hefyd am wybodaeth bellach ynghylch y defnydd o Moodle. Menter sector preifat yw Moodle felly nid yw Llywodraeth Cymru yn rhagnodi pa wasanaethau y dylai ysgolion eu caffael ac felly nid ydym yn casglu unrhyw wybodaeth am gyfraddau defnydd neu gofrestru. Drwy'r rhaglen Dysgu yn y Gymru Ddigidol, mae Llywodraeth Cymru yn darparu ystod o dechnolegau digidol a ariennir yn ganolog ar gyfer pob ysgol a gynhelir ledled Cymru. Drwy'r ystod eang o adnoddau digidol sydd ar gael drwy blatfform Hwb, mae athrawon yn gallu sefydlu'r defnydd priodol o dechnoleg er mwyn trawsnewid eu harferion yn y dosbarth. Mae'r adnoddau sydd ar gael yn cynnig cyfleuster tebyg i Moodle i ysgolion. Mae'r defnydd o blatfform Hwb wedi cynyddu'n gyson ers ei lansio ym mis Awst 2014, ac erbyn hyn mewngofnodir i'r safle ryw 28,000 o weithiau y diwrnod ac edrychir ar ryw 3.2m o'i dudalennau bob mis. Gallwn weld hefyd fod dros 84% o ysgolion ledled Cymru yn mewngofnodi 10 neu fwy o weithiau bob mis.

**BUDDSODDWYR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE**

Parc Cathays • Cathays Park
Caerdydd • Cardiff
CF10 3NQ

Ffôn • Tel 0300 025 5381
owen.evans3@wales.gsi.gov.uk
Gwefan • website: www.wales.gov.uk

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Roedd y Pwyllgor hefyd yn awyddus i glywed mwy am ein hymweliad diweddar â'r Ffindir. Rwyf wedi atodi'r brif wybodaeth o'n hymweliad yn (Dogfen 3).

Yn eich llythyr dyddiedig 22 Mai gofynnwyd am eglurhad pellach o rôl y consortia addysg rhanbarthol yn yr academi arweinyddiaeth. Ar hyn o bryd caiff y consortia eu cynrychioli ar Fwrdd Cysgodol yr Academi gan un o Reolwyr Gyfarwyddwyr y consortia – Debbie Harteveld o'r Gwasanaeth Cyflawni Addysg. Megis cychwyn y mae'r gwaith o ddatblygu'r Academi fel y cyhoeddwyd gan Ysgrifennydd y Cabinet ar 16 Mai. Fel yr amlinellwyd, mae'r Bwrdd Cysgodol wedi datblygu gweledigaeth ar gyfer yr Academi ac maent wedi gwneud argymhelliad i Ysgrifennydd y Cabinet y dylai'r Academi gael ei sefydlu fel cwmni cyfyngedig drwy warant.

Bydd hyn yn galluogi strwythur llywodraethu hyblyg sy'n fwy addas ar gyfer cynrychiolaeth o'r sector, a fydd ar ffurf gyfreithiol a ffefrir gan y Comisiwn Elusennau, ac sy'n cyflogi staff yn ei rinwedd ei hun. Mae Ysgrifennydd y Cabinet wedi cytuno i'r argymhelliad hwn ac wedi gofyn i swyddogion ddechrau ystyried yr amserlen a'r adnoddau sydd eu hangen i sefydlu'r Academi, yng ngwanwyn 2018, fel cwmni cyfyngedig drwy warant. Y disgwyliad yw y bydd yr Academi yn sefydliad bach a hyblyg gyda bwrdd strategol bach, dan arweiniad prif weithredwr. Ein nod yw parhau i ymgynghori ar rôl a chylch gwaith llawn yr Academi a phrofi'r amserlenni ar gyfer y camau nesaf. Cynhelir cyfres o sioeau teithiol rhanbarthol felly yn ystod yr wythnos yn dechrau 12 Mehefin. Ein bwriad o hyd, yn seiliedig ar gyngor y Bwrdd Cysgodol, yw y bydd yr Academi yn: broceru ac yn sicrhau ansawdd ystod o raglenni; yn cyfrannu at sicrhau darpariaeth ar draws rhanbarthau; yn cefnogi arweinyddiaeth ar bob lefel; ac yn gweithio gydag eraill i nodi a chefnogi arweinwyr presennol ac arweinwyr y dyfodol. Mae'n rhy gynnar yn y broses o bennu cwmnïau yr Academi i ddisgrifio'n llawn y rôl y gallai'r Consortia ei chwarae o fewn y sefydliad yn y dyfodol.

Wrth i'r gwaith fynd rhagddo ac wrth bennu ystod llawn y swyddogaethau ar gyfer yr Academi byddwn mewn sefyllfa well i ddisgrifio sut y gallai'r Academi a phrif randdeiliaid megis consortia gydweithio. Fodd bynnag, rydym ni a'r Bwrdd Cysgodol yn ymrwymedig i sicrhau bod yr Academi yn gweithio'n agos â rhanddeiliaid i sicrhau ei bod yn cyfrannu at sicrhau cysondeb o fewn y system. Wrth inni symud ymlaen ac wrth i'r Academi gael ei chreu, gyda phenodiad ei bwrdd cwmnïau ffurfiol a Phrif Swyddog Gweithredol, cyfrifoldeb yr Academi ei hun fel sefydliad annibynnol fydd penderfynu ar lawer o'r materion hyn. Mae Ysgrifennydd y Cabinet wedi ymrwymo i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i Aelodau'r Cynulliad.

Nodaf eich pryderon ynghylch y canfyddiad bod cohort cyfyngedig o ymgynghorwyr her cymwys a phrofiadol. Er bod rhagor o waith i'w wneud, credaf fod y pedwar rhanbarth yn parhau i wneud cynnydd yn hyn o beth ac maent wedi cryfhau eu cynigion. Datblygwyd y cynigion hyn gan ystyried ein nod ar gyfer system addysg hunanwella sy'n gofyn am symud o ddibyniaeth ar gefnogaeth ganolog ar gyfer gwelliant i fodol gan-ysgolion-ar-gyfer-ysgolion sy'n meithrin gallu ar gyfer cyflawni gwelliannau ar y cyd.

Yn y cyd-destun hwn, er enghraifft:

- Mae Gwasanaeth Addysg ar y Cyd Consortiwm Canolbarth y De yn adolygu ei ddull o leoli ymgynghorwyr her ac yn ystyried cynnwys mwy o secondiadau gan benaethiaid a dirprwy benaethiaid ysgolion effeithiol. Maent yn recriwtio'n weithredol i'w gweithlu ac yn cryfhau'r hyfforddiant i ymgynghorwyr her wrth symud ymlaen
- Mae'r Gwasanaeth Cyflawni Addysg yn parhau i feithrin gallu er mwyn darparu cymorth a her, gan sicrhau sefydlogrwydd wrth ddefnyddio ymgynghorwyr her mewn

ysgolion a sefydlu hyfforddiant a datblygiad i ganolbwyntio ar y prif sgiliau sydd eu hangen ar gyfer y rôl. Mae arolygon ysgolion annibynnol o fewn y rhanbarth yn dangos gwelliannau gwirioneddol yng ngwaith ymgynghorwyr her a'r gefnogaeth a roddir i ysgolion i'w helpu i wella.

- Mae'r consortiwm Ein Rhanbarth ar Waith (ERW) wedi sicrhau ymrwymiad ar draws ei awdurdodau lleol i sicrhau cyflenwad llawn o Ymgynghorwyr Her sy'n cyrraedd y Safonau Cenedlaethol gofynnol ac yn dilyn Cod Ymddygiad ERW. Yn ogystal, mae'n cryfhau ei ddulliau o leihau amrywioldeb yng ngwaith ymgynghorwyr her unigol, gan ddarparu hyfforddiant penodol, cyflwyno hunanarfarniadau i ymgynghorwyr her ac adolygu ei lawlyfr a chanllawiau i ymgynghorwyr her er mwyn sicrhau eu bod yn canolbwyntio ar y galluoedd craidd sydd eu hangen ar gyfer y rôl.
- Yn yr un modd mae'r consortiwm Gwasanaeth Effeithiolrwydd (GwE) yn cryfhau ei ddulliau o sicrhau gallu a safon ei ymgynghorwyr her, ac mae cynllun gwerthuso cadarn ar waith i asesu effaith ei raglen her a chymorth, a fydd yn llywio ei ddull gweithredu ar gyfer y dyfodol.

Mae consortia yn gweithio ar y cyd ac yn cynllunio mewn partneriaeth i ddysgu oddi wrth ei gilydd, gan rannu arbenigedd ac adnoddau lle y bo'n briodol. Bydd eu cynnydd ar y cyd tuag at sicrhau safon a nifer yr ymgynghorwyr her yn parhau i gael ei adolygu gan Lywodraeth Cymru, drwy'r broses o gyflawni eu cynlluniau busnes ac yn ystod cyfarfodydd Her ac Adolygu.

Rwy'n hyderus bod gan y consortia y gallu a'r cymhwysedd i ddarparu ar lefel strategol a byddwn yn parhau i gefnogi eu hymgyngorwyr her drwy ystod o ddulliau cymorth hyfforddi cenedlaethol.

O ran eich pwynt ynglŷn â phriodoli canlyniadau i gonsortia, mae'n bwysig yn gyntaf cydnabod bod gwell canlyniadau fel arfer yn deillio o gyfraniad ar y cyd pob un o'r partneriaid yn y system. At hynny, anaml iawn y gellir priodoli canlyniadau i un sefydliad yn unig, o fewn unrhyw fodel gwerthusol. Serch hynny, credaf na ellir tansilio nac anwybyddu rôl consortia wrth gefnogi ysgolion i wella. Clywsoch fod y consortia i gyd yn atgyfnerthu eu dulliau o werthuso effaith eu gwaith a byddwn yn dadlau bod angen rhoi digon o gyfle ac amser i'r ymdrechion hyn ddwyn ffrwyth. Byddwn yn monitro eu cynnydd.

O ran y canfyddiad bod diffyg eglurder ynghylch rôl consortia, rhaid gwneud mwy er bod hon yn sefyllfa sy'n gwella ledled Cymru. Mae angen i'r consortia barhau i wneud mwy o'r hyn y maent yn ei wneud eisoes – cynyddu eu hymgylltiad â'r sector. Gwyddom eu bod yn gwneud hyn mewn sawl ffordd, yn cynnwys arolygon, trafodaethau wyneb yn wyneb, digwyddiadau, cylchlythyron, a chyfryngau cymdeithasol. Yn ogystal, mae gan bob un ohonynt grwpiau Penaethiaid sefydledig a rhwydweithiau gwella ysgolion y gellir adeiladu arnynt a'u hymestyn i rannau eraill o'r proffesiwn. Bydd y camau hyn yn helpu i wella'r dull o frandio gwaith y consortia o fewn pob rhanbarth ynghyd â gwella'r ymwybyddiaeth ohono.

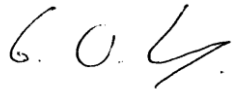
Mewn perthynas â Llywodraeth Cymru, a lle y ceir dryswch o hyd ynghylch rolau, cyfrifoldebau, ac atebolrwydd, mae'r gwaith o ailysgrifennu'r Model Cenedlaethol a'r adolygiad sylfaenol o'n systemau atebolrwydd yn rhoi cyfle i ddarparu mwy o eglurder. Gwneir hyn ar y cyd â rhanddeiliaid ym mhob rhan o'r system.

Er hyn, yn y cyfamser mae sawl ffordd y gall y cyhoedd weld setiau data mewn perthynas â pherfformiad ysgolion ym mhob rhanbarth. Mae'r rhain yn cynnwys ffynonellau Llywodraeth

Cymru megis Fy Ysgol Leol, StatsCymru, Cyhoeddiadau Ystadegol, a cheisiadau am ddata penodol a thrwy wefannau consortia unigol.

Diolch i chi unwaith eto am eich diddordeb fel Pwyllgor a gobeithiaf y bydd yr uchod yn ateb eich cais am wybodaeth bellach.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'O. Evans', with a stylized flourish at the end.

Owen Evans

Trosolwg lefel uchel o weithio ysgol i ysgol

Rhanbarth: GwE

AGWEDD	ENGHREIFFTIAU O FODELAU YSGOL I YSGOL A DDEFNYDDIR
<p>Gwella ysgol</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gweithdai Adroddiad Hunan Arfarnu a Cynllun Datblygu Ysgol (CDY) wedi'u cysylltu â fframwaith newydd ESTYN a blaenoriaethau cenedlaethol/rhanbarthol/Awdurdodau Lleol. Penaethiaid ac Uwch Dimau Arwain mewn sesiwn rhannu arferion da a gweithdai cyd-lunio dogfennau. • Ysgol Uwchradd yn cefnogi ysgol gynradd gyda blaenoriaethau cynllun gweithredu ôl-arolwg Estyn, h.y. Ysgol Bryn Elian efo Ysgol Hen Golwyn ac Ysgol Sŵn y Don. • Pennaeth ar secondiad/wedi'i gomisiynu i weithio gyda Phennaeth angen cymorth h.y. Pennaeth Ysgol Trefriw yn gweithio am ddiwrnod yr wythnos gyda Phennaeth Ysgol Llanddoged /Ysgol Ysbyty Ifan ar faterion gwella ysgol. • (Grŵp o ysgolion Categori Melyn): Yr Hendre, Y Gelli, Cymerau, Dolbadarn. Gweler Arweinyddiaeth isod. Roedd hyn yn cynnwys defnyddio adroddiadau monitro a chynllunio strategol.
<p>Cefnogaeth Gwricwlaidd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rhannu staff ysgolion – adnabod unigolion i'w secondio mewn ysgolion sydd angen cymorth h.y. dirprwy Ysgol Bodafon ar secondiad yn Ysgol Sŵn y Don i arwain ar Ddysgu ac Addysgu/Ymddygiad. • Ffeirio athrawon rhwng amryw o ysgolion cryf – rhannu arbenigedd. • Cyd gynllunio cynlluniau gwaith a gweithredu'r fframwaith llythrennedd a rhifedd h.y. Dyffryn Conwy ac ysgolion clwstwr. • Ymarferwyr neu arweinwyr canol wedi'u hadnabod i dargedu ymyrraeth a chefnogaeth mewn ysgolion ble mae angen gwelliant.
<p>Arweinyddiaeth</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Partneriaethau cydweithredol rhwng Penaethiaid h.y. cynghrair traws Awdurdodau Lleol i ysgolion sy'n edrych ar amddifadedd trefi arfordirol – cyswllt â chadwyn academi Blackpool. • Cydweithio clwstwr h.y. Cymuned Dysgu Rhyl – YH yn rhan o'r grŵp. Prosiectau Ymchwil Gweithredol. • Grŵp arweinyddiaeth Uned Cyfeirio Disgyblion i

	<p>edrych ar ddatblygiad ysgol, addysgeg a strategaethau ymddygiad. Cynllun gweithredu ar y cyd i roi sylw i anghenion cefnogaeth cyffredin.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grwpiau cydweithio Penaethiaid ar draws Awdurdodau Lleol h.y. tracio Grant Datblygu Disgyblion (GAD) ac arfarnu ymyraethau – rhannu arferion da a chreu offeryn tracio GAD. • Mentora staff Uwch Dim Arwain (UDA) newydd gan aelodau UDA effeithiol sydd wedi ennill eu plwyf h.y. Uwchradd Rhyl/Brynhafod. • (Grŵp o ysgolion categori melyn): Yr Hendre, Y Gelli, Cymerau, Dolbadarn. YH yn hwyluso ac yn seiliedig ar: blaenoriaethau CDY cyffredinol – datblygu arweinyddiaeth. Cyfarfodydd a thasgau yn ôl yn eu hysgol i wella arweinyddiaeth, monitro ansawdd, adroddiadau ac ati. Cynnwys Llywodraethwyr. • Amrywiol Raglenni Datblygu yn sefydlu partneriaethau ysgol i ysgol yn canolbwyntio ar rwydweithiau cefnogi arweinyddiaeth cyfoed-i-gyfoed.
<p>Dysgu ac Addysgu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Grwpiau cynllunio ac asesu. Ysgolion cynradd yn asesu darnau gwaith efo'i gilydd i helpu gyda safoni a chyd-gynllunio camau nesaf. Hyn wedi digwydd mewn mathemateg, Cymraeg a Saesneg. • Amryw o grwpiau cydweithio ymchwil gweithredol yn cyfarfod yn rheolaidd i drafod ymyraethau h.y. Safmeds, headsprout, strategaethau ymddygiad cadarnhaol. • Prosiect cydweithio cymorthyddion dysgu. Rhaglen OLEVI Outstanding Teaching Assistant Programme (OTAP). Ymweliadau gan y naill a'r llall a phrosiectau ysgol a chyflwyniadau rhwng ysgolion. • Prosiectau cydweithio Addysgu Rhagorol. Ymweliadau gan y naill a'r llall a phrosiectau ysgol a chyflwyniadau rhwng ysgolion. • Grŵp cydweithio Ysgol Eglwys yn edrych ar gyd-gynllunio llythrennedd a rhifedd mewn Addysg Grefyddol mewn ysgolion a gynorthwyr gan yr eglwys. • (2 ysgol): Ysgol yr Hendre, Ysgol y Gelli: YH yn hwyluso cydweithio agos ar brosiect gwella ansawdd dysgu ac addysgu gyda phwyslais arbennig ar Asesu ar gyfer Dysgu.

	• (Grŵp o Ysgolion Categori Melyn-Gwyrdd): (Eifion Wyn, Y Traeth, Bro Tryweryn, Talsarnau, Cefn Coch, Maenofferen). Gweithgareddau, cyfarfodydd gyda'r pwyslais ar wella agweddau penodol ar ddysgu ac addysgu.• (Grŵp o ysgolion Categori Gwyrdd-Melyn). (Bryngwran, Y Ffridd, Goronwy Owen, Ffrwd Win, Parc y Bont) Gweithgareddau, cyfarfodydd gyda phwyslais ar wella agweddau penodol ar ddysgu ac addysgu/darpariaeth yn y Cyfnod Sylfaen. Mae pob ysgol wedi cynnal diwrnodau agored i aelodau eraill o'r grŵp ymweld. Cyfarfodydd dilynol i drafod yr ymweliadau a phenderfynu ar sut i weithredu yn yr ysgolion unigol.• Amrywiol Raglenni Datblygu wedi sefydlu partneriaethau ysgol i ysgol yn canolbwyntio ar rwydweithiau cefnogi dysgu ac addysgu cyfoed-i-gyfoed.

Trosolwg lefel uchel o weithio ysgol i ysgol

Rhanbarth: ERW

AGWEDD AR:	ENGHREIFFTIAU O FODELAU A DDEFNYDDIR AR GYFER YSGOL I YSGOL
<p>Wella ysgolion</p>	<p>Partneriaethau ffurfiol, paru ysgolion ar gyfer cymorth hanfodol.</p> <p>Partneriaethau ffurfiol, lefel uchel, hir-dymor, yn canolbwyntio ar wella ysgolion ac sy'n cynnwys uwch-arweinwyr ac arweinwyr canol.</p> <p>Mae ysgolion arweiniol yn rai sy'n perfformio'n dda ac yn medru estyn cefnogaeth i ysgolion sy'n peri pryder.</p> <p>Mae'r holl ysgolion uwchradd sy'n peri pryder ynghlwm (â'r broses). Mae'r effaith ar ganlyniadau ac ar adeiladu capasiti yn yr ysgol yn dda.</p> <p>Gwelliant cydweithredol ffurfiol, o lefel ganolig i godi safonau, sydd wedi ei arwain gan Ysgolion Dysgu Broffesiynol ERW.</p> <p>Mae gan Ysgolion Arweiniol feysydd o gryfder allweddol. Caiff ysgolion eu hariannu i ddarparu diwrnodau mewnol, diwrnodau hyfforddiant, a chymorth i ysgolion eraill. Mae Ysgolion Dysgu Proffesiynol yn cael eu hadnabod yn benodol mewn ardaloedd lle mae gan ERW gapasiti cyfyngedig a lle bo'r angen. Ceir effaith amrywiol, gan fod y lefel o ymgymryd gyda'r gwaith yn amrywio.</p> <p>Mae DOLEN yn ffynhonnell o wybodaeth am ymarferion effeithiol ac ymarfer werth rhannu, sydd ar gael arlein ar gyfer ysgolion. Mae'n gyfeiriadur sy'n cwmpasu'r cwricwlwm, addysgu ac arweinyddiaeth.</p>
<p>Gymorth Cwricwlwm/ Addysgu a Dysgu</p>	<p>Mae'r rhaglen Arweinwyr Dysgu yn defnyddio ymarferwyr presennol credadwy yn ysgolion i ddarparu cymorth i bynciau craidd ar gyfer pob ysgol uwchradd.</p> <p>Defnyddir yr un model ar gyfer gwyddoniaeth yn y Cynradd.</p> <p>Gwelliant gydweithredol ffurfiol, o lefel ganolig, i godi safonau wedi ei arwain gan Ysgolion Dysgu Broffesiynol ERW.</p> <p>Caiff ysgolion eu hariannu i ddarparu diwrnodau mewnol, diwrnodau hyfforddiant, a chymorth i ysgolion eraill. Mae Ysgolion Dysgu Proffesiynol yn cael eu hadnabod yn benodol mewn ardaloedd lle mae gan ERW gapasiti cyfyngedig a lle bo'r angen.</p> <p>Rhwydweithiau cymorth ar gyfer holl bynciau craidd a phynciau di-graidd. Pob un yn cael eu cefnogi gan feysydd cyd-weithio ac adnoddau eraill Hwb.</p>

	<p>DOLEN – gweler uchod.</p> <p>Mae'r paru o ysgolion neu adrannau ar gyfer cydweithio lefel pwnc neu lefel adrannol wedi'i ffocysu ac yn effeithiol iawn, yn enwedig ar gyfer ysgolion neu athrawon sydd wedi eu hynysu'n fwy.</p>
<p>Arweinyddiaeth</p>	<p>Gwelliant gydweithredol ffurfiol, o lefel ganolig, wedi ei arwain gan Ysgolion Dysgu Broffesiynol ERW. (Bydd y maes yma'n un allweddol am gynyddu capasiti yn 2017-2018 i gydmyffurfio gyda Ysgol Gefnogaeth ERW)</p> <p>Mae'r holl gynnigion hyfforddiant i arweinwyr canol ac uwch-arweinwyr ERW yn cael ei arwain a'i hwyluso gan ysgolion. Mae arweinwyr ysgol presennol wedi cynllunio a darparu'r set gyfan o raglenni ar gyfer grwpiau sy'n datblygu a'r darpar-grwpiau. Mae'r effaith yn dda ac mae'r adborth yn ardderchog, oherwydd hygredded yr arweinwyr effeithiol i rannu ymarfer bresennol a phrofiadau go iawn.</p> <p>Dylunio a darparu modiwlau AU ar gyfer arweinwyr ysgol e.e. ar Gynllunio'r Cwricwlwm ar gyfer Dyfodol Llwyddiannus. Yn yr un modd, ar gyfer Adnoddau Dynol a rheoli perfformiad hefyd.</p> <p>Bwrdd Penaethiaid ERW – rhan o strwythur llywodraethu ERW.</p> <p>DOLEN – gweler uchod.</p> <p>Mae cydweithio ar draws y rhanbarthau ar gyfer ysgolion 3-18 yn hwyluso'r maes twf allweddol yma. Mae ysgolion yn arwain wrth sicrhau fod pob math o ddysgu wedi ei gyd-gysylltu ac yn cael ei hwyluso ar y cyd.</p>

Trosolwg Ysgol i Ysgol

Her Canol De Cymru	Partneriaeth yw Her Canol De Cymru sy'n cynnwys dros 400 o ysgolion yn cydweithredu i ddatblygu system sy'n hunanwella. Mae model gwella ysgolion Canol De Cymru yn seiliedig ar welliant a yrrir gan ysgolion i ysgolion. Yn y model hwn, bydd adnoddau canolog yn canolbwyntio fwyfwy ar ysgolion bregus tra bydd y rhai eraill yn arwain eu gwelliannau eu hun ac yn cael eu dal i gyfrif am effaith eu gwaith.	
Grwpiau Gwella Ysgolion (GGYau)	Mae'r holl ysgolion mewn grwpiau gwella trawsranbarth. Pwrpas y GGYau y gweithio ynghyd i adnabod arfer orau, ei datblygu a'i rhannu ar draws pob ysgolion mewn modd sy'n fuddiol i bob ysgol yn y GGY. Mae pob GGY yn cynnwys ysgolion o Awdurdodau Lleol gwahanol mewn lleoedd gwahanol ar eu taith ddsygu ac sydd â disgyblion o gefndiroedd cymdeithasol ac economaidd gwahanol.	
Ysgolion Braenaru	Partneriaethau yw'r ysgolion braenaru, sy'n cael eu brocera rhwng dwy ysgol lle mae ysgol yn cefnogi ysgol arall i wella. Mae effaith gwella ar y ddwy ysgol yn cael ei mesur. Parau mwy dwys o ysgolion ydyn nhw sy'n datblygu maes penodol.	
Ymholiad Cymheiriaid	Bydd tîm o dri arweinydd ysgol – dau bennaeth ac un uwch arweinydd – yn ymweld ag ysgol dros 2 ddiwrnod, yn dathlu ymarfer effeithiol ac yn awgrymu 2 neu 3 linell ymholi fel blaenoriaeth sy'n gysylltiedig â gwella ysgolion i helpu symud yr ysgol ymlaen. Mae'r ymholiad yn cael ei gynnal gydag ysbryd o gefnogaeth a gonestrwydd beirniadol.	
Hybiau Gwella	Hybiau Dysgu Proffesiynol	Rôl yr hybiau dysgu proffesiynol yw ymgysylltu â cherrig milltir y continiwm dysgu proffesiynol o ran dysgu ac addysgu. Meysydd ffocws: <ul style="list-style-type: none"> • Rhaglen addysgeg Addysgu Gychwynnol Athrawon (a ddarperir mewn ysgolion arweiniol dan fathodyn Sefydliad Addysgu Uwch) • Rhaglen ymsefydlu ANGau • Datblygu/mireinio ymarfer • Uwch arweinwyr ac arweinwyr canol y dyfodol • Rhaglenni penaethiaid • Rhaglenni dysgu ac addysgu craidd • Rhaglenni gwella ysgol gyfan craidd • Cryfhau cysylltiad ag Arloeswyr Donaldson
	Hybiau Cwricwlwm	Gweithio mewn partneriaeth i ddatblygu a chyflwyno agweddau ar anghenion y rhanbarth o fewn maes cwricwlwm. Meysydd ffocws: <ul style="list-style-type: none"> • Grwpiau ymchwil gweithredu ar feysydd anghenion rhanbarthol • Hwyluso grwpiau arweinyddiaeth • Cyfranogi mewn grwpiau datblygu cwricwlwm • Cefnogaeth i adrannau mewn ysgolion coch ac ambr • Cynnal cyfarfodydd rhwydwaith • Cryfhau cysylltiadau ag Arloeswyr Donaldson
	Ymarferwyr Arweiniol	<ul style="list-style-type: none"> • Ymarferwyr di-graidd yw ymarferwyr arweiniol sydd â chefnidir profedig yn eu maes cwricwlwm ac yn dymuno cefnogi athrawon eraill yn y rhanbarth • Caiff ymarferwyr arweiniol eu comisiynu gan ymgynghorydd strategol y Consortiwm i gefnogi ysgolion eraill trwy wella eu darpariaeth, eu harfer a'u deilliannau yn y pwnc • Bydd ymarferwyr arweiniol hefyd yn cynnal cyfarfodydd rhwydwaith yn y rhanbarth er mwyn hwyluso rhwydweithio, rhannu diweddariadau a chyfleoedd i rannu arfer • Hwyluso dysgu a arweinir gan ymholiad • Cefnogi datblygiad arweiniad • Cymryd rhan mewn/ hwyluso grwpiau datblygu cwricwlwm • Cefnogi adrannau/ athrawon mewn ysgolion coch ac ambr • Cynnal / cymryd rhan mewn cyfarfodydd rhwydwaith • Archwilio cysylltiadau ag Arloeswyr Donaldson

Trosolwg lefel uchel o gydweithredu ysgol i ysgol

Rhanbarth: Consortiwm Canolbarth y De

AGWEDD	ENGHREIFFTIAU O FODELAU YSGOL I YSGOL A DDEFNYDDIR
Gwella ysgolion	<p>Ysgolion Braenaru: 42 o ysgolion sy'n ymwneud â chefnogi 46 ysgol ym mhartneriaethau carfan 4 sy'n canolbwyntio ar feysydd datblygu penodol. Mae carfan 5 ar y gweill</p> <p>Ymholiad Cymheiriaid: mae 100 ysgol cymryd rhan mewn ymholiad cymheiriaid</p> <p>Hybiau: fel rhan o'u cytundeb lefel gwasanaeth, mae'r hybiau wedi darparu dros 170 diwrnod o gymorth i ysgolion coch/ambr</p>
Cymorth Cwricwlwm	<p>Hwb: 94 o gyfleoedd datblygiad proffesiynol sy'n cael eu cynnig gan 43 ysgol.</p>
Arweinyddiaeth	<p>Rhaglenni arweinyddiaeth sy'n cael eu cynnig gan ysgolion 'hwb' CCD.</p> <ul style="list-style-type: none">- Arweinwyr Canol y dyfodol (cyfrwng Cymraeg cynradd)- Arwain a Rheoli Newid (rhaglen arweinyddiaeth cynnar & chanol, traws-gyfnod)- Rhaglen Datblygu Arweinyddiaeth Ganol (uwchradd)- Darpar Arweinwyr Canol y Dyfodol (uwchradd)- Arweinwyr Canol Presennol (uwchradd)- Rhaglen Arweinwyr Uwch y dyfodol (uwchradd)- Cyrraedd Da ac Ymlaen at Ragorol – uwch arweinwyr ac arweinwyr canol (uwchradd)- Arweinyddiaeth Ddosbarthedig – Meithrin Gallu – i benaethiaid / Therapi Iaith a Lleferydd. (cynradd)- Darpar Benaethiaid- Arweinwyr y Dyfodol - Cynradd- Arweinwyr y Dyfodol mewn Ysgolion Arbennig <p>Mae ysgolion arbennig ac Unedau Cyfeirio Disgyblion yn gweithredu fel un grŵp i adnabod meysydd lle mae ymarfer effeithiol yn bodoli yn eu sector; yn paratoi rhaglenni dysgu/hyfforddiant i'w cynnig i bob ysgol (gan gynnwys y brif ffrwd)</p> <p>Hwb cyfrwng Cymraeg uwchradd Gyda'n Gilydd. Mae holl brifathrawon uwchradd cyfrwng Cymraeg y rhanbarth yn cytuno ar anghenion datblygu'r sector (yn seiliedig ar ddata a gwybodaeth arall); yn adnabod ac ariannu ymarferwyr/ ysgolion sydd â'r arfer orau i gynllunio a</p>

	<p>darparu rhaglenni dysgu proffesiynol sydd wedyn yn cael eu cynnig i'r holl ysgolion.</p> <p>Model 'Gyda'n Gilydd' i'w dreialu gydag 11 ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg yn 2017/2018.</p> <p>Rhaglen Ymholiad Cymheiriaid CCD (proses ymholi dan arweiniad penaethiaid mewn ysgolion cydweithwyr). Mae 24% o ysgolion CSC (100 ysgol) wedi cynnal ymholiad cymheiriaid. Mae tîm ymholi'r ysgol letyol yn cynnal ymweliad dilynol blwyddyn ar ôl yr ymholiad greiddiol.</p>
<p>Dysgu ac addysgu</p>	<p>Hybiau Dysgu Proffesiynol: Cynigwyd 13 cyfle datblygiad proffesiynol cynradd (rhai mewn partneriaethau), a 12 cyfle uwchradd gan ysgolion CCD. Mae'r rhain yn cefnogi datblygu addysgeg yn ogystal ag arwain dysgu ac addysgu. Mae'r ysgolion yn hwyluso rhwydweithiau o fewn y rôl hwn.</p> <p>Ysgolion Arloesol Dysgu Proffesiynol: Mae 14 o ysgolion arloesol cynradd ac 9 uwchradd. Mae'r rhain yn treialu elfennau sy'n gysylltiedig â Dyfodol Llwyddiannus, yn enwedig y Safonau Proffesiynol ac Ysgolion fel Sefydliadau Dysgu. Maent hefyd yn darparu cyfleoedd dysgu proffesiynol trwy'r system hybiau i ddatblygu addysgeg. Maent yn hwyluso rhwydweithiau amrywiol o fewn y rôl hon.</p> <p>Ysgolion creadigol arweiniol: Mae 64 ysgol yn cymryd rhan yn y rhaglen Ysgolion Creadigol; mae 43 ysgol ychwanegol wedi derbyn ariannu grant ar gyfer y flwyddyn academaidd nesaf. Mae'r ysgolion hyn wrthi'n archwilio'r posibilrwydd o ddefnyddio prosesau creadigol ac addysgeg, gan gynnwys ymgysylltu ag artistiaid, i ddarparu themâu amlddisgyblaeth.</p>

Strategaethau sy'n mynd i'r afael â nifer o'r agweddau uchod:

Grwpiau Gwella Ysgolion (SIG): Mae 322 ysgol gynradd ynghlwm â 32 SIG, ac mae 68 ysgol uwchradd ynghlwm â 6 SIG. Maent yn canolbwyntio ar amrywiaeth o flaenoriaethau lleol a chenedlaethol sy'n cynnwys llythrennedd, rhifedd, lles, addysgeg dyfodol llwyddiannus a'r DCF. Mae'r grwpiau hyn gweithio ar draws y rhanbarth ac yn cynnwys ysgolion o gyd-destunau gwahanol. Yn yr ysgolion uwchradd, mae'r ffocws ar baratoi ar gyfer y cwricwlwm newydd a'r newidiadau a ddaw yn sgil newidiadau i gymwysterau.

Trosolwg lefel uchel o weithio Ysgol i Ysgol

Rhanbarth: Gwasanaeth Cyflawni Addysg ar gyfer De Ddwyrain Cymru

ELFEN	ENGHREIFFTIAU O FODELAU YSGOL I YSGOL A DDEFNYDDIR
Gwella Ysgolion	<p>Penaethiaid Uwchradd a Therapyddion Lleferydd ac Iaith i gyd yn ymwneud â rhwydweithiau datblygu arweinyddiaeth</p> <p>Gweithgarwch Rhwydweithiau Arweinyddiaeth Cynradd ac Adolygiadau gan Gymheiriaid</p> <p>Partneriaethau Mentor Ysgolion wedi eu cysylltu ag angen penodol yr ysgol</p> <p>Mae pob Clwstwr (yn cynnwys Ysgolion Arbennig ac Unedau Cyfeirio Disgyblion) wedi cytuno ar gynlluniau i ddatblygu strategaethau allweddol e.e. llythrennedd, rhifedd, lles, a chyflwyno'r cwricwlwm newydd</p> <p>Penaethiaid Cynradd yn cyflawni rôl y Cynghorwyr Her ar draws y rhanbarth.</p>
Cymorth Cwricwlwm	<p>56 o Brif ysgolion/ymarferwyr y Rhwydwaith yn cefnogi ysgolion eraill i ddatblygu:</p> <ul style="list-style-type: none">- Cynradd: Llythrennedd (cyfrwng Cymraeg a Saesneg), Rhifedd, Gwyddoniaeth, STEM, Lles a Thegwch, Cyfnod Sylfaen- Uwchradd: Yr holl bynciau craidd a llawer o'r pynciau di-graidd, Tegwch a Lles, Dyfodol Byd-eang a STEM- Rhaglen gymorth Bagloriaeth Cymru a gyflwynir gan ysgolion- Datblygu cefnogaeth ar gyfer cymwysterau TGAU newydd <p>Ysgolion Arloesi Cwricwlwm yn cefnogi'r broses o ehangu'r Agenda Dyfodol Llwyddiannus ar draws y rhanbarth.</p>
Arweinyddiaeth	<p>Mentora a hyfforddiant pwrpasol a ddarperir gan arweinwyr ar gyfer arweinwyr (gan gynnwys Cadeiryddion Llywodraethwyr)</p> <p>Ysgolion Dysgu Proffesiynol yn hwyluso, dylunio a darparu'r holl raglenni arweinyddiaeth ar gyfer y rhanbarth bron</p> <p>Rhaglenni cymorth cymheiriaid fel sy'n ofynnol</p>
Addysgu a Dysgu	<p>Mentora a hyfforddiant pwrpasol a ddarperir gan athrawon ar gyfer athrawon</p> <p>Ysgolion Dysgu Proffesiynol yn hwyluso, dylunio a darparu'r holl raglenni addysgu</p> <p>Ysgolion Dysgu Proffesiynol yn hwyluso, dylunio a darparu'r rhaglenni ar gyfer cynorthwywyr addysgu (newydd ei gyflwyno)</p> <p>Cydweithredu ar ddigwyddiadau rhannu arferion gorau</p>

- Mae mwy na 70% o'r Ddarpariaeth Dysgu Proffesiynol ar gyfer y rhanbarth yn cael ei chyflwyno gan ysgolion ar gyfer ysgolion
- Mae'r uchod yn enghreifftiau o weithgarwch ysgol i ysgol. Yn ystod 2016/2017, cynhaliwyd mwy na 1500 o elfennau gweithgarwch rhwng ysgolion.

Cyflawniad canrannol ysgolion uwchradd prif ffrwd ar gyfer pynciau allweddol y

Yn seiliedig ar ddisgyblion blwyddyn 11 ar gyfer 2015/16, mae'r blynyddoedd blaenorol yn seiliedig ar y disgyblion Dangosydd Pwnc Craidd: A* i C mewn Cymraeg iaith gyntaf neu Saesneg, Mathemateg a Gwyddoniaeth

Blwyddyn	Canran y disgyblion sy'n llwyddo i gael A* i C mewn Saesneg		Canran y disgyblion sy'n llwyddo i gael A* i C mewn Cymraeg		Canran y disgyblion sy'n llwyddo i gael A* i C mewn Mathemateg		Canran y di
	Ysgolion						
	Ysgolion HYC	heb fod yn HYC	Ysgolion HYC	Ysgolion heb fod yn HYC	Ysgolion HYC	Ysgolion heb fod yn HYC	Ysgolion HYC
2014	56.1	70.7	56.3	74.2	51.3	66.0	79.8
2015	59.2	73.3	55.0	75.6	54.0	68.7	81.4
2016	61.5	74.2	68.2	75.7	59.2	71.6	78.1
Gwelliant o ran pwyntiau canrannol rhwng 2014 a 2016	5.5	3.5	11.9	1.5	7.9	5.6	-1.7

Ffyr

Cyflawniad canrannol disgyblion FSM mewn ysgolion uwchradd prif ffrwd ar gy

Blwyddyn	Canran y disgyblion sy'n llwyddo i gael A* i C mewn Saesneg		Canran y disgyblion sy'n llwyddo i gael A* i C mewn Cymraeg		Canran y disgyblion sy'n llwyddo i gael A* i C mewn Mathemateg		Canran y di
	Ysgolion						
	Ysgolion HYC	heb fod yn HYC	Ysgolion HYC (a)	Ysgolion heb fod yn HYC	SCC schools	Ysgolion heb fod yn HYC	SCC schools
2014	34.5	43.7	40.0	48.8	28.9	38.5	67.0
2015	38.2	50.0	40.0	51.8	32.9	43.6	70.1
2016	41.2	51.3	40.0	51.0	40.1	46.7	68.1
Gwelliant o ran pwyntiau canrannol rhwng 2014 a 2016	6.7	7.6	0.0	2.2	11.2	8.2	1.1

Ffyr

(a) Cymerwch ofal wrth ddehongli'r ffigurau hyn am eu bod yn seiliedig ar gohortau bach (rhwng 5 a 10

yn unol â statws Her Ysgolion Cymru (HYC).

hynny sy'n 15 oed ar ddechrau'r flwyddyn academaidd

sgyblion sy'n gael A* i C yddoniaeth	Canran y disgyllion sy'n llwyddo i gael Dangosydd Pwnc Craidd		
	Ysgolion heb fod yn HYC	Ysgolion heb fod yn HYC	
	86.3	41.7	57.6
	88.3	43.4	60.0
	87.0	46.9	62.8
	0.7	5.2	5.2

rhonell: cronfa ddata arholiadau Cymru

ifer pynciau allweddol yn unol â statws Her Ysgolion Cymru (HYC).

sgyblion sy'n gael A* i C yddoniaeth	Canran y disgyllion sy'n llwyddo i gael Dangosydd Pwnc Craidd		
	Ysgolion heb fod yn HYC	Ysgolion heb fod yn HYC	
	76.1	21.2	30.1
	79.7	23.3	33.2
	76.0	26.8	36.5
	-0.1	5.7	6.4

rhonell: cronfa ddata arholiadau Cymru
(myfyriwr)

Prif bwyntiau ymweliad astudio swyddogion Llywodraeth Cymru â'r Ffindir 18-20 Ionawr 2017

Roedd y system addysg wedi'i chynllunio fel a ganlyn:

0-5 Gofal ac Addysg Plant yn y Blynyddoedd Cynnar – darpariaeth mewn amrywiaeth o leoliadau gofal plant cyhoeddus a phreifat gyda phwyslais ar ddysgu drwy chwarae. Mae'r cwricwlwm yn eithaf rhydd ond ceir pwyslais ar ddatblygu'r plant fel eu bod yn 'barod i ddysgu'. Mae hyn yn cynnwys datblygu eu sgiliau canolbwyntio, gwaith tîm, gwydnwch a hyder, ynghyd ag adnabod rhifau a llythrennau syml ac ati.

6 Addysg cyn-gynradd – paratoi'r plant i ddysgu yn fwy trylwyr ond heb unrhyw wersi darllen/ysgrifennu na mathemateg ffurfiol. Fodd bynnag, mae'r rhieni a'r ysgolion yn ymwybodol bod disgwyl i'r plant allu darllen, ysgrifennu a chyfrif i ryw raddau cyn dechrau'r cyfnod addysg sylfaenol.

7-16 Addysg Sylfaenol – yn cael ei ddarparu mewn lleoliadau cynradd a lleoliadau uwchradd is. Mae addysg ffurfiol yn dechrau pan fo plentyn yn 7 oed. Mae dysgu gwahaniaethol yn gryf ac fe geir pwyslais arbennig ar beidio â gadael unrhyw blentyn ar ôl. Mae'r gwasanaethau cymdeithasol, y gwasanaethau iechyd a'r ysgolion yn cydweithio'n agos ar lefel yr ysgol ac yn cynnwys y rhieni pan fo plentyn yn agored i risg. Gwneir defnydd hefyd o'r Prifysgolion lleol, sy'n cynnig cyrsiau sylfaenol mewn pynciau penodol ar gyfer rhieni plant sy'n tangyflawni er mwyn iddynt feithrin dealltwriaeth o'r pynciau a gallu helpu eu plant. Nid oes unrhyw brofion swyddogol yn cael eu cynnal nes bod y plant yn 15. Bryd hynny, maent yn sefyll arholiad i weld pa lwybr y dylent ei ddilyn ar gyfer rhan uwch eu haddysg uwchradd. Mae'r rhan fwyaf o blant yn cael eu derbyn i lefel uwch yr ysgol uwchradd (ôl-16). Yn 16 oed ac yn ddibynnol ar eu perfformiad academaidd neu eu gallu, caiff y plant ddewis gwneud blwyddyn arall o addysg sylfaenol. Unwaith eto, nid ydynt yn gadael yr ysgol heb gyrraedd y lefelau gallu gofynnol.

Ôl 16+ Ar ôl sefyll yr arholiad, mae'r plant yn symud i ran uwch yr ysgolion uwchradd (academaidd) neu'r hyn sy'n ymdebygu i golegau addysg bellach. Yn y colegau technegol hynny, byddant yn astudio tuag at gymwysterau galwedigaethol ac yn cael profiad gwaith (yn debyg i'n llwybr prentisiaeth ni). Mae plant ar y ddau lwybr yna'n cael dewis a ydynt am fynd ymlaen i'r Brifysgol (oll am ddim), naill ai i astudio mewn prifysgol academaidd neu brifysgol gwyddorau cymhwysol. Mae'r naill brifysgol a'r llall yn meddu ar y pŵer i ddyfarnu gradd ond dim ond y prifysgolion academaidd all gynnal hyfforddiant doethurol.

Y prif agweddau ar System Addysg y Ffindir

Mae perfformiad myfyrwyr y Ffindir yn asesiadau rhyngwladol PISA wedi bod yn uchel o gymharu â'r gwledydd eraill dros y tair blynedd ddiwethaf. O ganlyniad, mae'r wlad wedi cael cryn sylw. Y prif nodweddion y mae Asiantaeth Genedlaethol dros Addysg y Ffindir wedi'u nodi fel y rhai sydd wedi cyfrannu at eu llwyddiant yw:

- Pwyslais cryf ar gyfartaledd - o ran mynediad ac ansawdd
- Rhaglen gadarn ar gyfer y blynyddoedd cynnar
- Mae dysgu'n cael ei weld fel proffesiwn deniadol (dim ond 10% o ymgeiswyr sy'n cael eu derbyn)
- Mae'r holl athrawon wedi'u hyfforddi i safon uchel (gradd meistr ac ymrwymiad i gynnal ymchwil parhaus â'r sector addysg uwch), sy'n golygu bod angen llai o atebolrwydd ffurfiol.
- Pwyslais ar ddysgu yn hytrach na phrofi – nid yw ysgolion yn cael eu gosod mewn trefn yn ôl llwyddiannau ar lefel genedlaethol.
- Mae'r amser dysgu yn isel o gymharu â gwledydd eraill gan roi amser i athrawon baratoi a chynllunio
- Dim gorfodaeth i ddilyn Fframwaith y Cwricwlwm yn ddeddfol a hyblygrwydd yn lleol
- Grwpio dosbarthiadau mewn ffordd hyblyg. Ni cheir llawer o achosion o drefnu dosbarthiadau yn ôl eu gallu
- Strwythur rheoli syml, gydag ychydig iawn o arweinwyr haen ganol mewn ysgolion
- Nifer cymharol isel o gynorthwyrwyr addysgu
- Mae pob plentyn yn cael cinio ysgol
- Mae maint y dosbarthiadau'n amrywio rhwng 20 a 24 disgybl mewn ysgolion cynradd ac uwchradd
- Mae swm y gwariant blynyddol ar bob myfyriwr yn is na'r swm yn y DU ym mhob cyfnod
- Rhoddir pwyslais ar les drwy gyfrwng rhaglenni cymorth ym mhob cyfnod

Mae gan athrawon y Ffindir ymrwymiad cadarn i gyfartaledd ac anogaeth, rhoi cymorth unigol i fyfyrwyr, cryfhau sgiliau meddwl myfyrwyr, a datblygu eu hyder, goddefgarwch a'u gwydnwch. Yn ôl arolwg rhyngwladol y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (TALIS 2013), mae 90% yn fodlon yn eu swyddi a byddai 70% yn dewis dysgu eto. Er bod cyflogau athrawon cyn-gynradd yn is na'u cyfoedion yn y DU, mae cyflogau athrawon cynradd ac uwchradd yn uwch yn y Ffindir.

Defnyddio'r casgliadau yn ein gwaith o ddiwygio addysg yng Nghymru

- Angen cynnal lefel o hyblygrwydd yn ein cwricwlwm newydd
- Pwysigrwydd arloesi/ymchwil a chydweithio, a rôl hanfodol addysg uwch.
- Mae peidio ag asesu er lles atebolrwydd a lefelau athrawon ac ysgolion yn cael effaith sylweddol ar agwedd a lles yr athrawon, ond mae'n rhaid bodloni gofynion academaidd uwch er mwyn galluogi hyn.

- Mae cryfder ein Cyfnod Sylfaen yn cyd-fynd â phrofiad y blynyddoedd cynnar.
- Mae angen inni adolygu gwaith ac arferion cynorthwywyr addysgu.
- Mae angen inni gryfhau ein pwyslais ar les myfyrwyr.